

5 Sammenfatning

Vestgrønlandske havområder og fjorde – Atlas over områder der er særligt følsomme for oliespild

I sommeren 2000 udfører olieselskabet Statoil en boring efter olie/gas til havs vest for Fyllas Banke ved Vestgrønland. Det bliver den første boring til havs i Grønland siden 1977. Den alvorligste miljømæssige påvirkning vil kunne opstå, hvis der sker et stort oliespild fra en boring, og olien spredes ukontrolleret i havet. Der er dog en meget lille risiko for, at dette sker.

Som led i forberedelserne til efterforskningsboringen har myndighederne iværksat dette atlasprojekt. Hensigten med projektet er at få et samlet overblik over de ressourcer, der er følsomme over for et oliespild. Det drejer sig bl.a. om de biologiske ressourcer (forekomst af fisk, fugle m.v.) og om fiskeri- og fangstinteresser. Med en kortlægning af denne viden vil såvel selskabet som myndighederne på forhånd kunne vurdere, hvor der primært skal sættes ind mod et oliespild, hvis det er nødvendigt at prioritere indsatsen. Projektet omfatter områderne mellem 62° N og 68° N ved Vestgrønland.

I projektet indgår følgende elementer:

- kysttypebeskrivelser,
- oceanografi, is og klima,
- biologiske ressourcer (fugle, fisk o.s.v.),
- fiskeri og jagt,
- særligt beskyttede områder (f.eks. fuglefjelde),
- fortidsminder,
- logistiske forhold og metoder til at bekæmpe oliespild.

Da ressourcerne har meget forskellig karakter (f.eks. fuglekolonier, vigtige fiskeriområder og fortidsminder), er det almindeligt i andre lande at udregne indexværdier som udtryk for et områdes følsomhed, således at forskellige områder kan sammenlignes og prioriteres. Der er udviklet en række forskellige indexsystemer til dette formål. I dette projekt tages udgangspunkt i et canadisk system, der bl.a. er brugt i Lancaster Sound i det nordøstlige Canada.

Kysten er inddelt i segmenter (områder) af ca. 50 km's længde, der er blevet klassificeret i fire grader af følsomhed. Klassifikationen er sket ved hjælp af en index-beregning, hvor der indgår et antal miljø- og samfundselementer (forskellige fugle og havpattedyrgrupper, jagtområder, fiskeriområder, fortidsminder m.v.). Disse elementer er givet dels en værdi for følsomhed overfor oliespild, dels en værdi for, hvor talrig/vigtig forekomsten er på hvert segment. De biologiske elementers følsomhed overfor oliespild beregnes ud fra, hvor sandsynligt det er, at den pågældende art kommer i kontakt med olie under et oliespild, samt hvor følsom arten er overfor olie. De biologiske elementer og deres udnyttelse indgår med den største vægt ved beregningen af segmenternes samlede følsomhed.

Udover den generelle klassificering af hele kystens følsomhed er der på kortene angivet en række særligt udvalgte mindre områder. Disse områder er udvalgt ud fra at de er særligt værdifulde,

særligt følsomme overfor oliespild samt at de har en størrelse der generelt gør det praktisk muligt at gennemføre en effektiv oliespildsbekæmpelse.

Som en del af projektet er der udfra luftfotografier foretaget en morfologisk kortlægning af kysterne (deres opbygning og materialesammensætning, f.eks. om de består af klippeflader eller sand). Udfra denne viden og hvor udsatte de er overfor påvirkning fra bølger og is, er der udregnet et mål (index) for deres selvrensende evne efter en eventuel olieforurening. For eksempel vil en klippekyst, der er meget udsat for bølgeslag, hurtigere blive "vasket ren" for olie end en strand i en beskyttet lagune.

På baggrund af det samlede materiale er der lavet en vurdering af egnede metoder til bekæmpelse af oliespild i de forskellige områder.

Atlas'et indeholder en sektion med oversigtsinformation (kapitel 8), der hovedsageligt er angivet på kort i målestoksforholdet 1: 3,5 million, og en sektion med detaljeret information (kapitel 9) på kortblade i målestoksforholdet 1: 250 000. Kapitel 7 indeholder en fælles brugervejledning til kortene i kapitel 8 og 9.

Kapitel 8 indeholder kort, der viser offshoreområdernes følsomhed med symboler for elementerne i klassifikationen (fiskeriområder, fisk, fugle og havpattedyr). Desuden er der en række kort over isforholdene i området samt kort over de vigtigste områder for en række biologiske ressourcer og deres udnyttelse, bl.a. for rejer og hellefisk.

Kapitel 9 indeholder 34 kortblade i målestoksforholdet 1: 250 000 med angivelse af indexværdier for kysternes følsomhed og symboler for elementerne i klassifikationen (jagt og fiskeriområder, fisk, fugle og havpattedyr samt fortidsminder). Kortene viser også særligt udvalgte områder. Til hvert kortblad er der udarbejdet en beskrivelse med oplysninger om områdets udnyttelse og biologiske forekomster.

Kapitel 9 indeholder derudover 34 kortblade med angivelse af kysttyper og logistiske forhold samt forslag til metoder til bekæmpelse af oliespild for hvert område.

Projektets resultater er undervejs blevet præsenteret for og diskuteret med berørte kommuner og interesseorganisationer i en høringsfase.

Projektet finansieres af Energistyrelsen og er udført af Danmarks Miljøundersøgelser, Grønlands Naturinstitut, Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse, Geografisk Institut v. Københavns Universitet, Grønlandsekretariatet (Nationalmuseet), Danmarks Meteorologiske Institut samt de to canadiske konsulentfirmaer AXYS Environmental Consulting Ltd. og S.L. Ross Environmental Research Ltd.